

PROGRAMSKO BUDŽETIRANJE U REPUBLICI KAZAHSTAN

Astana, 2012

Opšti podaci

Površina teritorije - 2.724.900 km²;

Broj stanovnika – 16, 5 miliona. Gustina naseljenosti: 5,9 ljudi na 1 km²;

Valuta – tenge;

Stanje državnog budžeta 1. januara 2012:

Prihodi – 5 370 826,0 miliona tengi;

Rashodi – 5 423 234,6 miliona tengi;

Struktura države – Republika Kazahstan je unitarna država sa predsedničkom vlašću. Na čelu države je predsednik Nursultan Nazarbajev (od 1991). Državna vlast u Kazahstanu sastoji se iz zakonodavne vlasti koju vrši **Parlament**; izvršne vlasti koju vrši **Vlada** a čine je centralni organi (ministarstva, uprave i agencije) i lokalne vlasti (akimats) i pravosudne vlasti koju vrše **državni sudovi** (Vrhovni sud i lokalni sudovi).

SISTEM DRŽAVNE UPRAVE U REPUBLICI KAZAHSTAN ZASNOVAN NA UČINKU

Poruka predsednika Republike Kazahstan,
N.A. Nazarbajeva narodu Kazahstana
(februar, 2008)

- ✓ Najvažniji cilj uprave je da **da se poveća efikasnost i učinak administrativnog aparata...**
- ✓ Vlada će ubrzati sprovođenje politika predviđenih administrativnom reformom čiji je cilj razvoj administrativnog sistema u Kazahstanu koji se **zasniva na principima učinka, transparentnosti i odgovornosti uz primenu najbolje međunarodne prakse**
- ✓ **Povećanje učinka budžeta.** Potrebno je smanjiti sve troškove koji ne utiču na socijalnu dobrobit građana.

Koncept za sprovođenje sistema javnog planiranja zasnovanog na učinku
predviđa sledeće zadatke:

- **veću samostalnost državnih organa u procesu donošenja odluka;**
- **veću odgovornost državnih organa za pružene usluge i ostvarene rezultate;**
- **reformu budžetskog procesa radi obezbeđivanja transparentnosti i odgovornosti državnih organa.**

OSNOVE ZA SISTEM PLANIRANJA U JAVNOM SEKTORU KOJI SE ZASNIVA NA UČINKU U REPUBLICI KAZAHSTANU

Novim Zakonom o budžetu

- uređuju se *sve procedure i faze budžetskog procesa od trenutka kada počnu da se pripremaju budžetski zahtevi na osnovu strateških pravaca i ciljeva pa sve o sveobuhvatne procene učinka svakog javnog organa;*
- obezbeđuje se *prelazak sa metode "upravljanja javnim sredstvima" na metodu "upravljanja učinkom";*
- predviđa se *realizacija trogodišnjeg budžetiranja;*
- omogućava se vođenje *aktivnosti javnih organa u pravcu ostvarivanja strateških ciljeva, zadataka i rezultata na osnovu akumuliranih rezultata.*

Uredba predsednika Republike Kazahstan o sistemu planiranja u javnom sektoru u Republici Kazahstan

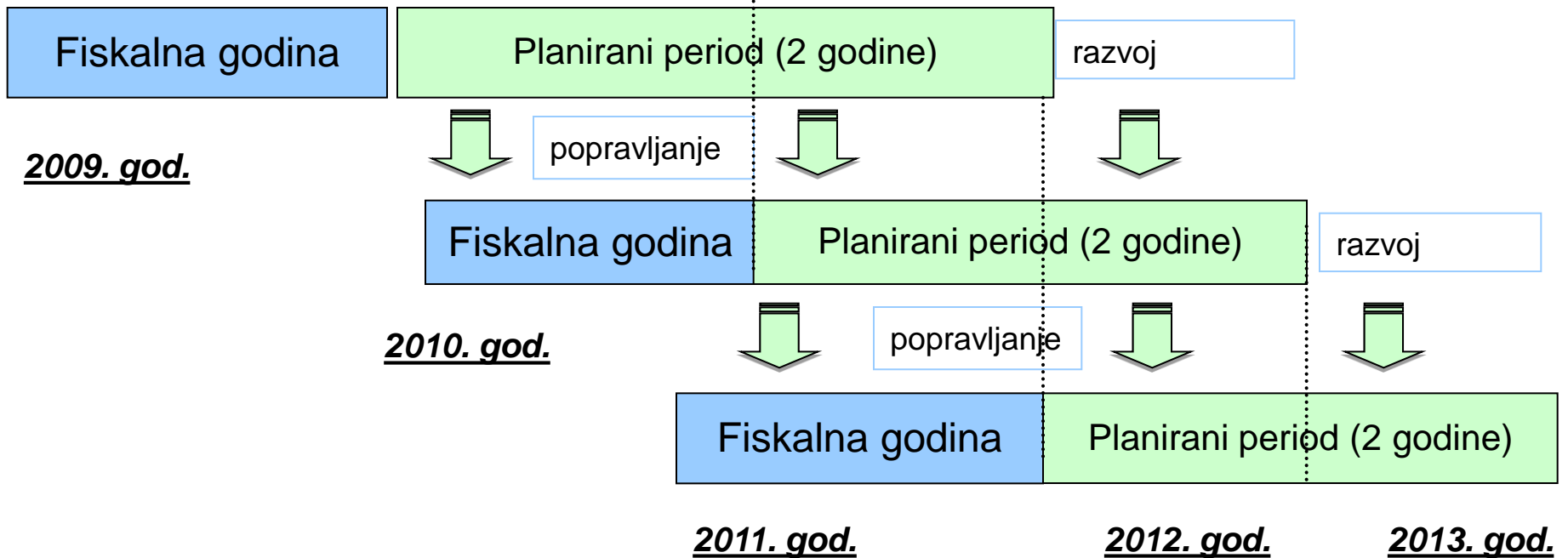
- uspostavlja *principe i mehanizme sistema planiranja u javnom sektoru u Republici Kazahstan;*
- definiše sistem planiranja javnog sektora kao *skup međusobno povezanih elemenata koji se sastoje od principa, dokumenata, procesa i učesnika u planiranju u javnom sektoru; u cilju pružanja podrške dugoročnom i srednjoročnom razvoju zemlje;*
- sadrži *glavne odredbe u vezi izrade, odobravanja, sprovođenja, praćenja, evaluacije, prilagođavanja i kontrole dokumenata u sistemu planiranja javnog sektora države.*

Uredbom predsednika Republike Kazahstan u vezi sistema godišnje procene učinka u javnom sektoru na centralnom i lokalnom nivou u regionima, gradovima i glavnom gradu utvrđuju se *osnovne odredbe, principi i pravci, i definiše sistem organa i procedura za vršenje godišnje procene učinka javnih organa, a rezultati procene se razmatraju na osnovu strateških planova javnih organa*

SREDNJOROČNO BUDŽETIRANJE

Od 2009, u Kazahstanu se primenjuje trogodišnji budžet (na republičkom nivou od 2009, a na lokalnom nivou od 2010. godine)

Principi "rolujućeg" trogodišnjeg budžeta

Razvoj srednjoročnog budžeta radi planiranja strateških ciljeva u toku perioda koji je duži od jedne godine i postizanja veće predvidivosti javnih resursa koji su na raspolaganju, odnosno kojima upravljaju administratori budžetskih programa.

SREDNJOROČNO BUDŽETIRANJE

obezbeđuje sledeće

- ✓ ***Vidljive promene koje su rezultat izabrane politike i vidljivu usaglašenost između budžetskih rashoda i funkcija javnih organa;***
- ✓ ***Evidentiranje slaganja u trezoru za odobrene iznose u trogodišnjem budžetu za odgovarajuće budžetske programe;***
- ✓ ***Fleksibilnije upravljanje finansijskim resursima u pravcu ostvarivanja ciljeva i zadataka zbog toga što javni organi znaju sa koliko resursa mogu da raspolažu u naredne tri godine;***
- ✓ ***Uštede u vremenu i drugim resursima koji se troše na pripremu budžetskih projekata.***

DOKUMENTA SISTEMA PLANIRANJA U JAVNOM SEKTORU

PREDNOSTI SISTEMA PLANIRANJA JAVNOG SEKTORA

1

BUDŽETSKI RESURSI SE U POTPUNOSTI RASPODELJUJU JAVNIM ORGANIMA ISKLJUČIVO U SVRHU REALIZACIJE CILJEVA KOJI SU UTVRĐENI STRATEŠKIM PLANOM, ČIME SE STVARAJU STVARNI USLOVI I PREDUSLOVI ZA KONSOLIDOVANJE STRATEŠKOG, BUDŽETSKOG, SOCIJALNOG I EKONOMSKOG PLANIRANJA

2

MOŽE SE PRATITI UČINAK SVIH JAVNIH ORGANA I NJIHOVIH RUKOVODSTAVA

3

SVI ORGANI JAVNE UPRAVE RADE NA OSNOVU SVOJIH STRATEŠKIH PLANOVA I SNOSE DIREKTNU ODGOVORNOST ZA POSTIZANJE KONKRETNIH REZULTATA I INDIKATORA

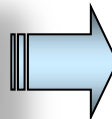
4

KONTINUITET SISTEMA PLANIRANJA JAVNOG SEKTORA

STRATEŠKI PLAN JAVNOG ORGANA U BUDŽETSKOM PROCESU

1

PREDVIĐANJE SOCIJALNOG I EKONOMSKOG RAZVOJA REPUBLIKE I REGIONA

Povezuje strateško, ekonomsko i budžetsko planiranje utvrđivanjem glavnih pravaca ekonomske politike u različitim industrijama i oblastima sa:

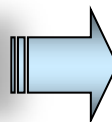
- Makroekonomskim indikatorima;
- *Budžetskim parametrima;*
- *Prioritetnim pravcima tekućih i razvojnih troškova i visinom budžetskih rashoda;*
- *Spiskom prioritetnih i budžetskih investicija.*

2

ZAKON O REPUBLIČKOM BUDŽETU, ODLUKA O LOKALNOM BUDŽETU

3

STRATEŠKI PLAN REPUBLIČKOG ORGANA

Predstavlja dokument koji sadrži sveobuhvatnu viziju problema u industriji ili oblastima, kao i način na koji aktivnosti javnog organa deluju na njihovo rešavanje i njihovu vezu sa troškovima budžeta.

U poređenju sa 2008, u smislu strateškog planiranja **javni organi su naučili**

- *Da definišu strateške opšte i specifične ciljeve;*
- *Da kvantifikuju ostvarivanje ciljeva i zadataka;*
- *Da definišu konkretne aktivnosti za ostvarivanje odgovarajućih indikatora;*
- *Da povežu ostvarivanje opštih i specifičnih ciljeva sa programima budžeta preko konkretnih aktivnosti.*

4

OPERATIVNI PLANOVI

PREPREKE U RAZVOJU SISTEMA PLANIRANJA U JAVNOM SEKTORU

- 1 Arhitektura strateških dokumenata
- Izbalansiranost sistema dokumenta**
- Preveliki broj dokumenata
 - Nepostojanje sistema veza između dokumenata višeg i nižeg hijerarhijskog reda
 - Brojna preklapanja dokumenata

- Kvalitet pojedinih dokumenata**
- Nizak kvalitet nekih dokumenata (kvalitet opštih i specifičnih ciljeva, indikatora i aktivnosti)

- 2 Sistem za upravljanje učinkom
- Nedovoljna procena politika, programa i projekata
 - Kvalitet programa se nedovoljno kontroliše u razvojnoj fazi
 - Nedovoljna motivacija javnih službenika za učinak
 - Nizak kvalitet ciljnih indikatora u većem delu sistema za planiranje u javnoj upravi

- 3 "Centar u vladi"
- Nedovoljno razvijene strateške i stručne kompetencije
 - Podela nadležnosti u oblasti kontrole i procene je neefikasno raspoređena
 - Kvalitet javnih usluga se ne kontroliše

- 4 Mehanizmi za integraciju i koordinaciju
- Dokumenta višeg reda nisu dovoljno elaborirana i ne obezbeđuju efikasno integrisanje među različitim odeljenjima
 - Među-sektorska komisija i radne grupe nisu dovoljno efikasne

- 5 Strateško upravljanje u odeljenjima
- Nedovoljno su razrađeni planovi za odeljenja, a njihova implementacija se ne kontroliše
 - Nedovoljno vremena se posvećuje razvoju programa i planova
 - Odeljenja za strateški razvoj nisu dovoljno razvijena
 - Postoje problemi u vezi sa sistemom za obuku i sertifikaciju
 - Budžet je još uvek tranzicioni sa glavnim fokusom na stavkama troškova a ne na rezultatima koje ostvaruju programi
 - Očekivani ishodi se ne uzimaju u dovoljnoj meri u obzir prilikom odobravanja budžetskih zahteva

- 6 Budžet na osnovu strategije
- Budžet je još uvek tranzicioni sa glavnim fokusom na stavkama troškova a ne na rezultatima koje ostvaruju programi
 - Očekivani ishodi se ne uzimaju u dovoljnoj meri u obzir prilikom odobravanja budžetskih zahteva

- 7 Regulatorna u oblasti strateškog planiranja u javnom sektoru
- Nedovoljno uređen proces procene sa aspekta zakonodavstva
 - Nedovoljna metodološka podrška u svim fazama planiranja na državnom nivou
 - Česta kršenja formalnih pravila i procedura u sistemu strateškog planiranja

NAČIN DA SE OSIGURA MEĐUSOBNA POVEZANOST IZMEĐU STRATEŠKOG PLANIRANJA I PLANIRANJA BUDŽETA U JAVNOM SEKTORU

U OKVIRU MINISTARTSTVA JE OSNOVANA RADNA GRUPA koja ima sledeće zadatke:

1. Da transformiše sadašnje formate strateških planova u javnim organima, kako bi bila osigurana međusobna povezanost između strateškog planiranja i planiranja budžeta.

2. Da revidira i ojača ujednačenu budžetsku klasifikaciju;

3. Da razvije mehanizme budžetiranja na osnovu strateških ciljeva uzimajući u obzir povećane budžetske zahteve i programe.

Vrši se analiza reforme sistema planiranja budžeta u javnom sektoru i uspostavlja međusobna povezanost između strateškog planiranja i planiranja budžeta, i povećava se stepen okrenutosti ka učinku u toku godišnjeg budžetskog procesa definisanjem programa i indikatora učinka koji su povezani sa nacionalnim strategijama.

Glavne aktivnosti

1. Jačanje međusobne povezanosti između strateških planova i budžeta, pojednostavljivanje sistema javnog planiranja i usaglašavanje sa budžetiranjem koje se zasniva na učinku;
2. Veza između budžetskih programa i strateških planova javnog organa;
3. Izrada preporuka u vezi sa odlaganjem programa, izborom indikatora učinka i ciljeva;
4. Izrada formata budžetskih programa za javne organe koji ne razvijaju strateško planiranje.